

Bovenlokaal werken. *Hoe doe je dat?*

publiqForum - online sessie

cultuur in alle
richtingen

Donderdag 9 december 2021
Lien Verwaeren - directeur OP/TIL
Leonie Lanssens - consultant OP/TIL

Wat kan je verwachten?

→ Wat doet OP/TIL?

→ Duiding bij bovenlokaal werken

- ◆ wat - hoe - waarom?
- ◆ regionaal werken / intergemeentelijk samenwerken
- ◆ bovenlokale cultuurprojecten

→ Ruimte voor jullie inbreng, vragen en bedenkingen

- ◆ gebruik de chat

→ Korte pauze

OP
/—
TIL

DE KRACHT VAN CULTUUR

Cultuur in alle richtingen

OP/TIL stimuleert cultuur in alle richtingen.

We verbinden spelers uit de brede cultuursector.
Over de grenzen van gemeenten, sectoren en
disciplines heen.

- steunpunt
- netwerk
- kenniscentrum

Bovenlokaal werken. *Hoe doe je dat?*

UiTForum - online sessie

cultuur in alle
richtingen

Donderdag 9 december 2021
Lien Verwaeren - directeur OP/TIL
Leonie Lanssens - consultant OP/TIL

OP
TIL

Bovenlokaal. *Wat is dat?*

cultuur in alle
richtingen

OP
TIL

Bovenlokaal

Welke synoniemen komen bij je op?

cultuur in alle
richtingen

Bovenlokaal Cultuurdecreet

“Minstens de lokale uitstraling en de gemeentegrenzen overstijgend zonder een weerslag te hebben op de gehele Vlaamse Gemeenschap.”

BOVENLOKAAL

**flexibel en
contextafhankelijk**

**invulling van het begrip
komt van onderuit**

Bovenlokaal werken

→ Grensverleggend werken - **doorbreken van grenzen**

- gemeentelijke / geografische grenzen
- via samenwerkingen uit eigen culturele bubbel breken
- door manier van werken

→ Met aandacht voor bovenlokaal (of regionaal) **maatwerk**

→ Met aandacht voor **innovatie** in het bovenlokale veld

OP
TIL

Bovenlokaal werken. *Hoe pak ik dat aan?*

cultuur in alle
richtingen

Maak je eigen optelsom

→ Ken de context waarin je werkt

- ◆ welke uitdagingen spelen er? welke troeven zijn er? leven die nog ergens?
- ◆ welke actoren kunnen helpen bij het initiatief dat je wil opzetten? welke specialisten zijn er?

→ Baken je bereik af

- ◆ waar wil je iets doen?
 - geografisch gebied en ruimtelijke impact van je praktijk
- ◆ welke impact en uitstraling wil je hebben?
 - voor wie?

→ Bepaal hoe je te werk gaat

- ◆ welke werkwijze? hoe bereik je wie je wil bereiken? hoe zal je de impact realiseren?
- ◆ welke grenzen steek je over? waar vind je expertise en kennis die je zelf niet in huis hebt, ...

OP
TIL

Bovenlokaal. *Waarom doe je dat?*

Welke meerwaarde heeft bovenlokaal werken voor jou?

cultuur in alle
richtingen

Bovenlokaal. *Waarom doe je dat?*

- wat je alleen niet of minder goed kan realiseren
- versterken, verduurzamen en opschalen van lokale of kleinschalige initiatieven
- groter bereik van het initiatief
- kennis en expertise die je vindt bij partners
- jouw blik verruimen
- je eigen aanpak in vraag stellen en bijsturen
- je eigen sterktes uitspelen en delen met anderen
- experimenteren
- ...

ZIJN ER VRAGEN?

OP
TIL

SAMENWERKEN in bovenlokale context

REGIONAAL WERKEN / INTERGEMEENTELIJK SAMENWERKEN

BOVENLOKALE CULTUURPROJECTEN

cultuur in alle
richtingen

OP
TIL

Regionaal werken

Intergemeentelijk samenwerken

cultuur in alle
richtingen

Regionaal samenwerken. *Wat is dat?*

Regionaal samenwerken is een vorm van bovenlokaal samenwerken, meer bepaald een geografische benadering van dat begrip.

Regionaal betekent dat de partners zich binnen **eenzelfde regio of omliggend** bevinden. Het is een vaak voorkomende – zo niet de meest voorkomende – vorm van bovenlokaal samenwerken.

Ook binnen regionaal samenwerken is er een **grote diversiteit aan samenwerkingen**. Het kan gaan om informeel, projectmatig en/of structureel samenwerken tussen verschillende types actoren.

Intergemeentelijk samenwerken.

Wanneer we over **intergemeentelijk samenwerken** spreken, dan zijn de partners steeds lokale besturen (steden, gemeenten, AGB's, ...). Ook hierbinnen zijn er nog verschillende vormen van samenwerking mogelijk.

Intergemeentelijk? *Waarom doe je dat?*

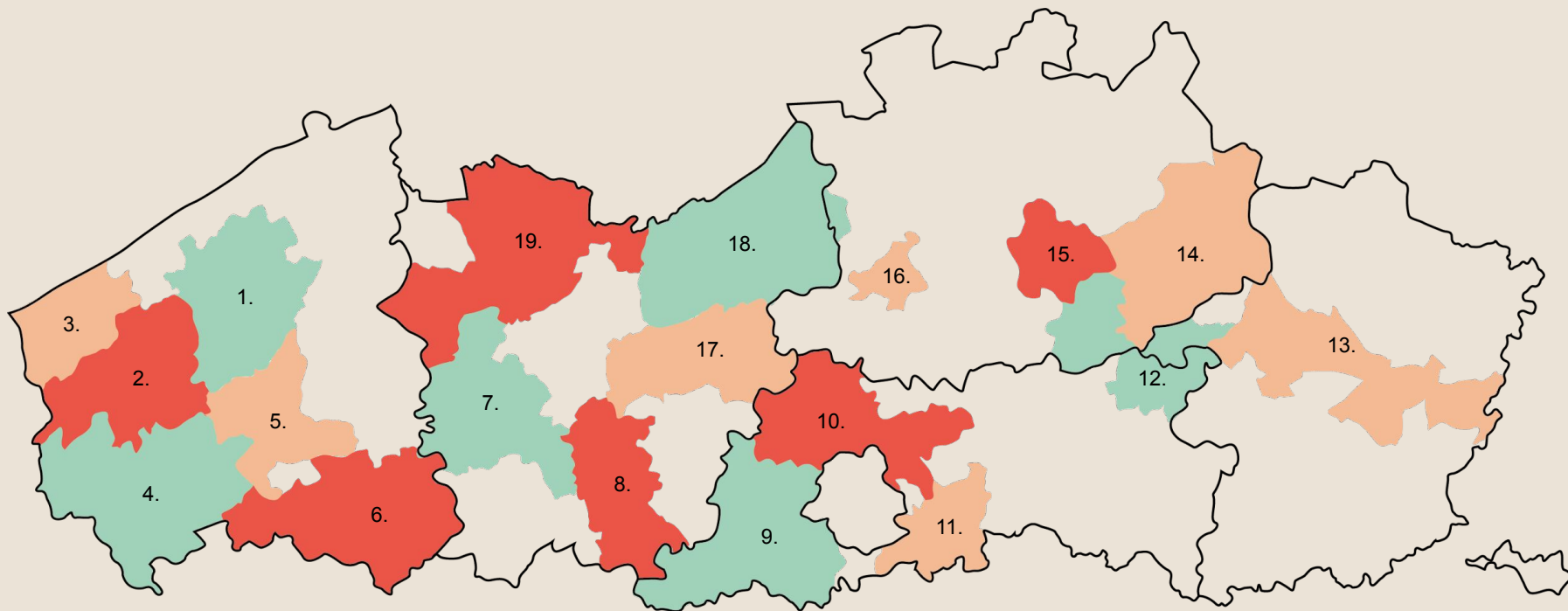
Met Vlaams
geld investeer
je in een
ecosysteem
waarmee je
actoren voedt

**De bestuurders aan
het woord?**

Decreet lokaal bestuur: verschillende vormen mogelijk:

Interlokale Vereniging	Projectvereniging	Dienstverlenende vereniging	Opdrachthoudende vereniging
Geen rechtspersoonlijkheid	Rechtspersoonlijkheid - kan dus ook eigen personeel hebben en verbintenissen aangaan		
Verwezenlijken project van gemeentelijk belang	Duidelijk omschreven project plannen, uitvoeren en controleren	Duidelijk omschreven ondersteunende dienst, ev. voor meerdere beleidsdomeinen	Uitvoering van één of meerdere duidelijk omschreven bevoegdheden binnen één of meer beleidsdomeinen
Geen beheersoverdracht			beheersoverdracht
duurtijd contractueel bepalen	hernieuwbare periodes van max. 6 jaar	hernieuwbare periodes van max. 18 jaar	
één beheersorgaan = lokale politici			Algemene Vergadering Raad van Bestuur
Deelname privé is mogelijk	Deelname privé is niet mogelijk		Deelname privé is mogelijk

19 bovenlokale Cultuur IGS'n

1. Ginter	6. Zuidwest	11. Druivenstreek	16. Zuidrand
2. Ijzervallei	7. Leie-Schelde	12. De Merode	17. Dijk92
3. Viertoren	8. Route 42	13. ECRU	18. Cultuurtuin WAAS
4. CO7	9. Pajottenland-Zennevallei	14. Stuifzand	19. COMEET
5. BIE Midwest	10. Noordrand	15. Neteland	

OP
TIL

**Wat vinden politici belangrijk
binnen zo een samenwerking?**

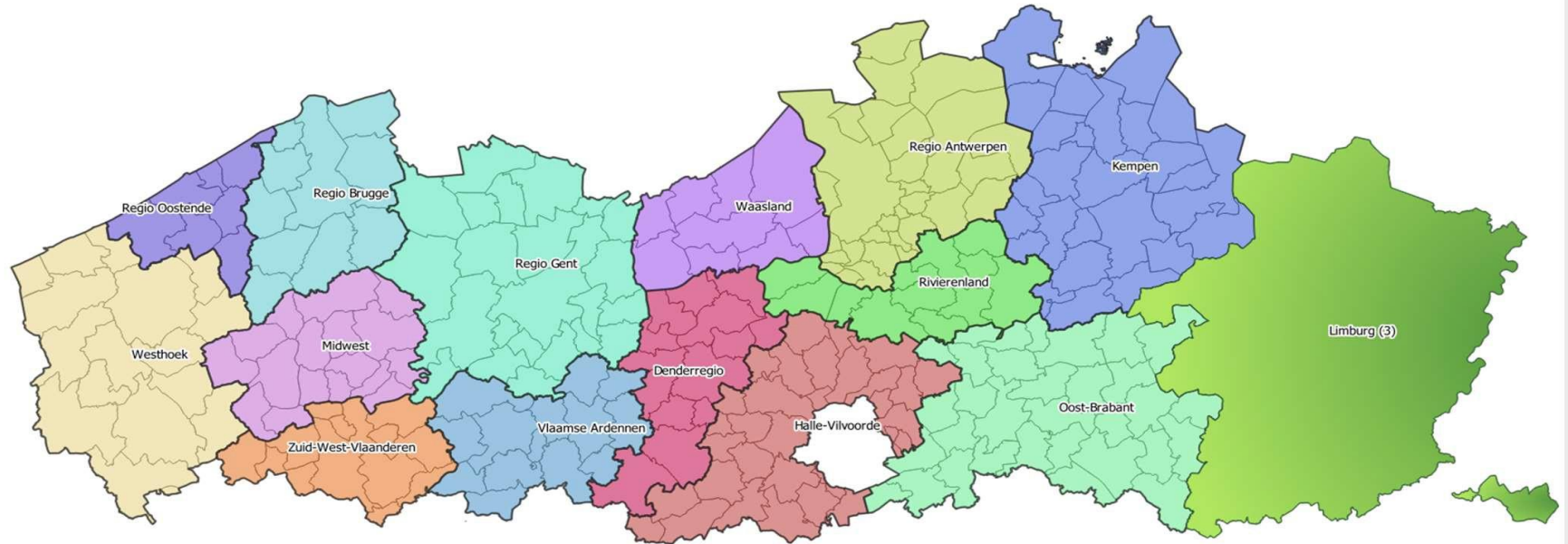
cultuur in alle
richtingen

Aandachtspunten bij intergemeentelijk samenwerken

- ★ Denk na over de **verdeling van de kosten**
- ★ Wees creatief in **samenstelling van jouw netwerk** (bestuurders/stuurgroepen?)
- ★ Probeer jouw **meerwaarde zichtbaar** te maken voor burgers, verenigingen, politici, ...
- ★ Samenwerken vraagt **tijd!**
- ★ Zorg dat je **herkenbaar** bent of dat jouw producten dat zijn.
- ★ **Verzorg het contact** met “jouw” lokale besturen
- ★ ...

Als je wil starten met samenwerken, hou dan rekening met de regiovorming!
Meer info op www.cultuuroptil.be

ZIJN ER VRAGEN?

PAUZE

**Tot over
5 minuten!**

OP
TIL

Bovenlokale cultuurprojecten

cultuur in alle
richtingen

OP
TIL

Bovenlokale cultuurprojecten

Ken je de subsidielijnen voor bovenlokale cultuurprojecten?

cultuur in alle
richtingen

Bovenlokale projectsubsidies met als doel

- Grensverleggend werken stimuleren
 - Bovenlokale culturele praktijken stimuleren
 - Samenwerkingen tussen culturele spelers onderling en niet-culturele spelers stimuleren en waarderen
- Aandacht voor bovenlokaal maatwerk
- Innovatie, zoeken voorbeeldwerkingen voor het bovenlokale veld

PROJECTCRITERIA

Minimale criteria		Meerwaarde criteria
Formele voorwaarden <ul style="list-style-type: none">- wie kan aanvragen- indienen- uitsluiting	Bovenlokale schaalgrootte, reikwijdte en relevantie	Beleids prioriteiten
Kwaliteit van inhoudelijk concept en de uitwerking ervan	Minimaal 2 functiecombinaties	Duurzame verankering van de projectresultaten
Zakelijke luik is sluitend en weerspiegelt het inhoudelijke verhaal	Project overstijgt de reguliere werking van de aanvrager	Voorbeeldwerking en/of innovatief karakter , met aandacht voor regionale context
	Project heeft een culturele finaliteit	

Belang van partners en meerwaarde van de samenwerking = **transversaliteit**

Meer details over projectcriteria?

- [Projectaanvraag in verschillende stappen](#) op onze website
- Ondersteuningsaanbod OP/TIL

Je projectidee verrijken en/of verscherpen?

- <https://toolkitoptil.be/>
- Consult op maat
- Bel of mail een consulent of via info@cultuuroptil.be

Inkijk in het bovenlokale project landschap

Inkijk in het bovenlokale project landschap

- aantal ingediende (en ontvankelijke) dossiers over 5 rondes: **515**
 - aantal goedgekeurde dossiers over 5 rondes: **143**
 - slaagpercentage over 5 rondes van **28%**
-
- gemiddeld aangevraagd budget per project na 5 rondes: **99.480 euro**
 - gemiddeld toegekend budget per project na 5 rondes: **75.415 euro**
-
- hoogst toegekend bedrag over 5 rondes: **380.653 euro**
 - laagst toegekend bedrag over 5 rondes: **6.580 euro**

Inkijk in het bovenlokale project landschap

Uit welke sectoren komen (de meeste) aanvragen?

1. Kunstensector
2. Lokaal cultuurbeleid
3. Amateurkunsten
4. Sociaal-cultureel volwassenenwerk
5. Cultureel erfgoed
6. Jeugdwerk
7. Circus

Uit welke sectoren komen (de meeste) goedgekeurde aanvragen?

1. Kunstensector
2. Lokaal cultuurbeleid
3. Sociaal-cultureel volwassenenwerk
4. Cultureel erfgoed
5. Amateurkunsten
6. Jeugdwerk
7. Circus

Inkijk in het bovenlokale project landschap

Uit welke provincies komen (de meeste) aanvragen?

1. Oost-Vlaanderen
2. Antwerpen
3. West-Vlaanderen
4. Vlaams-Brabant
5. Limburg
6. Brussel

Uit welke provincies komen (de meeste) goedgekeurde aanvragen?

1. West-Vlaanderen
2. Oost-Vlaanderen
3. Antwerpen
4. Vlaams-Brabant
5. Limburg
6. Brussel

Inkijk in het bovenlokale project landschap

- aantal ingediende dossiers over 5 rondes: **515**
- aantal afgekeurde dossiers over 5 rondes: **372**
- faalpercentage over 5 rondes van **72%**

Waarom halen projecten het niet?

1. Dossier is te vaag, concrete uitwerking ontbreekt
2. Bovenlokaal karakter ontbreekt
3. Project behoort tot reguliere opdracht aanvrager
4. Samenwerking onvoldoende uitgewerkt
5. Eigen financiële inbreng en die van partners onvoldoende
6. Begroting te vaag
7. Bestaand project, te weinig vernieuwend
8. Project overstijgt bovenlokale, te Vlaams

Verhoog je slaagkans

- Ken de (bovenlokale) context waarbinnen je werkt
- Omschrijf jouw invulling van bovenlokaal grondig en helder

- Bereid je projectplan voor
- Maak het project concreet in jouw dossier
- Zoek relevante partners en gebruik hun expertise
- Formuleer je reguliere werking scherp
- Wees zakelijk realistisch en correct

Inkijk in het bovenlokale project landschap

INSPIRATIE

labo

expo

concert

contest

Wat

Crossover festival dat jong, startend talent de ruimte geeft om in dialoog te gaan met elkaar, publiek en prof. artiesten. Festival zet in op talentontwikkeling via muziek.

Aanpak

- voorafgaand: participatietraject met jongeren en jong talent (covid)
- expo: beleving en parcours in streek en stad. Gevestigde muziek- en concertfotografen in de regio
- labo: grafiek, merch, fotografie, journalistiek, podcast/radio, workshops, concerten (Lokerse Feesten), ...

Bovenlokaal

- Waar / Wase regio + Samenwerking met IGS Cultuurtuin WAAS
- Regionale nood
- Regionale partners
- Publieksbereik
- Communicatieaanpak
- Voorbeeld voor bovenlokale veld

Grensverleggend

- Jeugthuizen en - diensten
- Cultureel centra
- Professionele kunsten
- DKO
- Privé Initiatieven

Erfgoedklassen

ETWIE

Expertisecentrum voor Technisch,
Wetenschappelijk en Industrieel Erfgoed

Waar

→ West-Vlaanderen: mix van landelijke en stedelijke gemeenten

Bovenlokaal

- Waar
- Nood: hoe samenwerking opstarten?
- Stuurgroep: (lokale) ervaringen samenbrengen
- Maatwerk voor bovenlokale/lokale context
- Communicatie-aanpak
- IGS'en en erfgoedcellen
- Grensverleggend
- Innovatief en voorbeeld: nieuwe visie op erfgoededucatie en nieuwe methode

Wat

Ontwikkelen van een methodiek voor nieuwe soort samenwerking tussen erfgoed en onderwijs. Erfgoed wordt ingezet als didactisch materiaal. Het gaat niet om leren over erfgoed. Ontwikkeling is samenspel tussen erfgoedspeler en leerkracht.

Aanpak

- er worden duo's gevormd: lagere school matchen met industrieel erfgoedspeler uit de buurt
- leeractiviteiten en praktijkervaringen in authentieke erfgoedcontext, los van de klascontext
- Blik van de leerkracht - blik van de erfgoedwerker
- Verduurzaming: in lerarenopleiding, kennisdeling en train-the-trainer

Grensverleggend

- Onderwijs (met aandacht voor hun noden)
 - lager onderwijs / STEM-onderwijs
 - hoger onderwijs VIVES (lerarenopleiding en hun netwerk)
- Soorten erfgoed

Wat

Realisatie van een Brugs servies met glazuur van fijnstof.
Samen met stadsbewoners en professionele en amateurkeramisten.
Met als doel: sensibiliseren over fijnstof.

Aanpak

- Participatieve aanpak zowel voor verzamelen van fijnstof als maken van het servies
- Vormingen, workshops, peer-to-peer-learning, lezingen, film, expo, ...

Bovenlokaal

- Waar
- Bovenlokale communicatie
- Publiekswerving en -bereik
- Bovenlokaal voorbeeld

Waar

- Brugge
- Regio Brugge
- Oostende

Grensverleggend

- Onderwijs: hoge scholen, educatief pakket voor lager onderwijs
- Sociaal - cultureel werk
- Amateurkunsten
- Lokale economie / immaterieel erfgoed

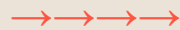

INSPIRATIE

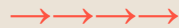
Lees meer inspirerende en [verbindende verhalen op de website](#) van OP/TIL en bekijk er de [interactieve kaart](#)

Waar vind ik je de juiste partners?

- vertrek vanuit een inhoud / een nood / een wens waarin je elkaar kan versterken
- screen je eigen netwerk
- screen je eigen buurt
- screen je eigen werkveld

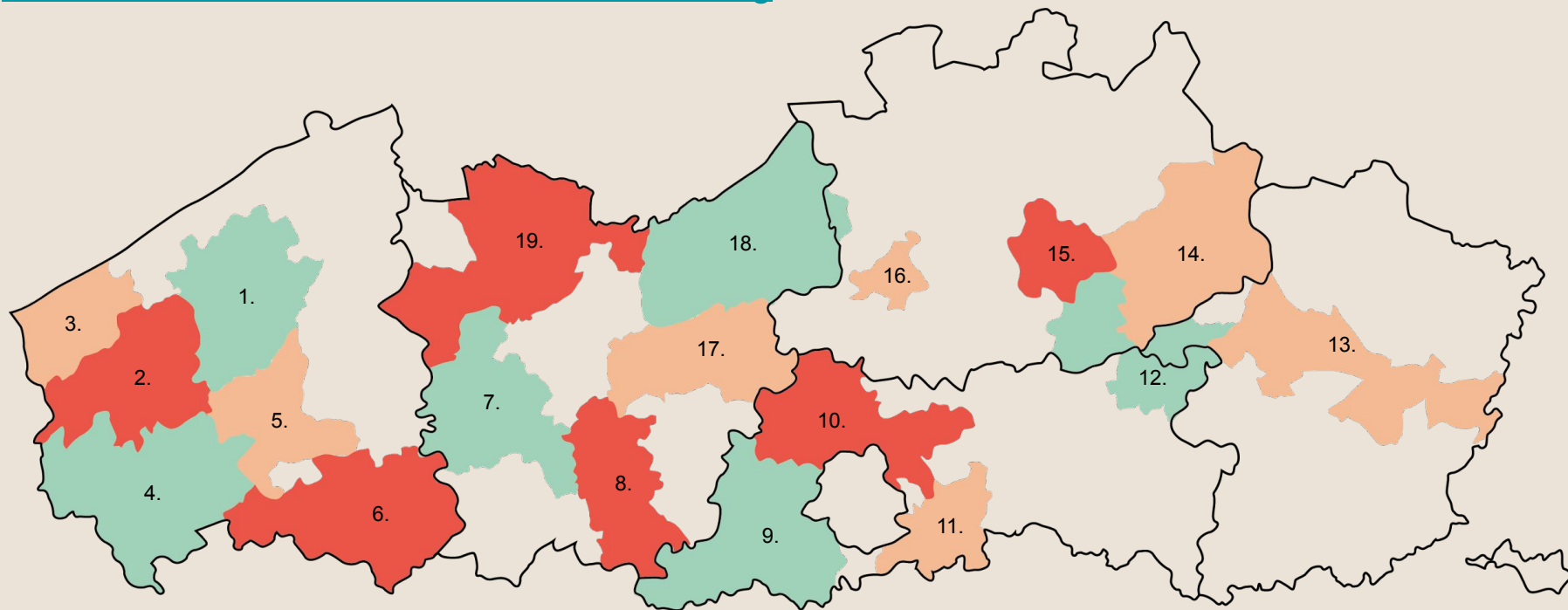

kijk over het muurtje

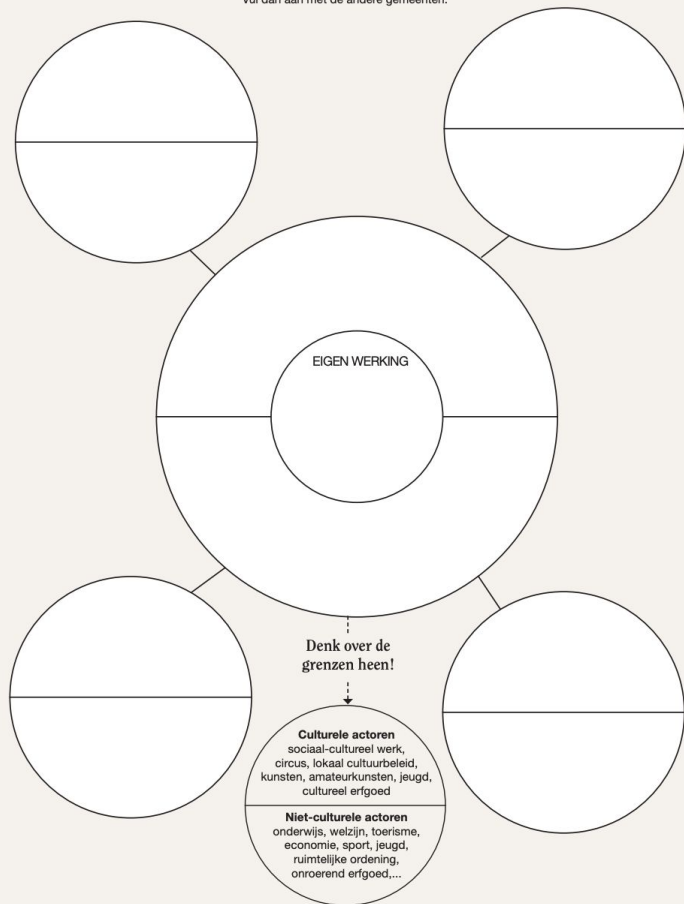
neem hiervoor de tijd

19 erkende IGS'en bovenlokale cultuurwerking

1. Ginter	6. Zuidwest	11. Druivenstreek	16. Zuidrand
2. Ijzervallei	7. Leie-Schelde	12. De Merode	17. Dijk92
3. Viertoren	8. Route 42	13. ECRU	18. Cultuurtuin WAAS
4. CO7	9. Pajottenland-Zennevallei	14. Stuifzand	19. COMEET
5. BIE Midwest	10. Noordrand	15. Neteland	

Maak in het bollenschema een inventaris van verschillende lokale culturele (bovenaan) en niet-culturele actoren (onderaan) met wie je wil samenwerken. Elke bol stelt een gemeente voor. Start met de gemeente waar jouw eigen werking gesitueerd is. Vul dan aan met de andere gemeenten.

<p>KUNSTEN</p> <p>beeldende, muziek, podiumkunsten, circus, en crossovers cultuureducatieve organisaties, musea, galerij, kunstonderwijs ...</p>	<p>AMATEURKUNSTEN</p> <p>beeldende kunsten, muziek, podiumkunsten, en crossovers veld organisaties als Koor en Stem, VLAMO, KDO ...</p>	<p>CIRCUSKUNSTEN</p> <p>Circuscentrum, circusateliers, circussscholen ...</p>	<p>LOKAAL CULTUURBELEID</p> <p>cultuurcentrum, gemeenschapscentrum, cultuurdienst, bibliotheek, stadsmuseum ...</p>
<p>SOCIAAL CULTUREEL VOLWASSENWERK</p> <p>gezinsbond, natuurlandpunt, femma, okra, Avansa, nees, Davidsfonds, burgerbewegingen, EVA, FERMI, de transformisten, VOEM vzw, Dama vzw ...</p>	<p>ONDERWIJS</p> <p>scholen, DKO, Centrum voor basiseducatie, centra voor volwassenonderwijs ...</p>	<p>JEUGD</p> <p>jeugddienst, jeugdhuis, jeugdraad, jeugdbeweging, nationale koepels jeugdbewegingen, jeugdwerkzorg, Formaat, De Ambrassade, Bataljong ...</p>	<p>ERFGOED</p> <p>depotwerking, musea, erfgoed, archief, heemkundige kring ...</p>
<p>ONROEREND ERFGOED</p> <p>Herita, IOED, tijdelijke invulling, erfgoedvereniging, eigenaars, ...</p>	<p>SPORT</p> <p>sportwerk Vlaanderen, lokale sportdienst, lokale sportorganisaties, sportclubs, dansscholen, skateparken, fitnesscentra, G-sport ...</p>	<p>WELZIJN</p> <p>rusthuizen, woonzorgcentra, serviceflats, sociaal huis, dienstencentrum, wijkcentra, OCMW, samenlevingsopbouw ...</p> 	<p>GEZONDHEIDSZORG</p> <p>ziekenhuizen, logo's (samenwerkingsverband voor locoregionale gezondheidsoverleg -organisatie), eerstelijnsregio ...</p>
<p>MILIEU</p> <p>natuurpunt, regionaal landschap (beheer), containerpark/ afvalophaling groep,</p>	<p>TOERISME</p> <p>provincies, lokale toeristische diensten, Toerisme Vlaanderen, netwerk logies en horeca, attracties en toeristische infrastructuur ...</p>	<p>INBURGERING</p> <p>agentschap inburgering en integratie, diversiteitscel,</p> 	<p>MOBILITEIT</p> <p>vzw Trage Wegen, Fietsersbond (lokale afdelingen), Mobil 21, Fietskeukens / fietsherstelplaatsen</p>
<p>DUURZAAMHEID</p> <p>reparatiecafés, Upcycling Ateliers ...</p>	<p>LOKALE ECONOMIE</p> <p>Unizo, lokale handelaars uit buurt, co-working ateliers, open work places, VOKA, centrummanager bij lokaal bestuur, Netwerk Ondernemen ...</p>	<p>TEWERKSTELLING</p> <p>VDAB, Polistok, maatwerkbedrijven, sociale tewerkstelling, BIS-stage ...</p>	<p>RUIMTELIJKE ORDENING</p>
<p>ANDERE</p> <p>design, architectuur, festivals, storytellers ...</p>	<p>ANDERE 2</p> <p>Brandweer, landelijke gilden, Boerenbond, Rode Kruis, ...</p>	<p>RAPPORT BOVENLOKALE NETWERKEN</p> 	

Kurt Declercq van Avansa Mid-Zuidwest over tijd, samenwerken en procesmatig werken

Heb je nog vragen?

VOLG ONS

www.cultuuroptil.be
Schrijf je in op onze nieuwsbrief

VIND ONS

Ravensteingalerij 50 - Brussel

lien@cultuuroptil.be
leonie@cultuuroptil.be
info@cultuuroptil.be

**OP
/TIL**

Wat onthoud jij na deze sessie?

DANK JE!